

Přičitatelnost činu právnické osobě

Za přičitatelné právnické osobě nelze považovat případy, kdy jednající osoba spáchá protiprávní čin sice fakticky jménem právnické osoby nebo v rámci její činnosti, ale takový čin je spáchán na úkor této právnické osoby. V takovém případě není smyslem zákona, aby byla vůči právnické osobě uplatňována trestní odpovědnost, a to přesto, že jinak platí obecný princip, že právnická osoba odpovídá za volbu osob oprávněných za ni jednat, jakož i osob, které za ní jednají. Je nutné zvažovat zejména povahu činu a záměr osoby, jednání za právnickou osobou v rámci trestného jednání, které by jí mělo být přičítáno, a to zejména při posuzování takových excesů za ni jednajících osob. V takovém případě je třeba uplatnit zásadu, že pokud byl čin v zásadě spáchán proti zájmům právnické osoby nebo na její úkor, nelze dovést trestní odpovědnost takto poškozené právnické osoby, ale bude uplatněna pouze trestní odpovědnost osoby jednající.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 972/2016, ze dne 27.9.2016)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovoláních obviněných R. D., a J. D., proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 28. 7. 2015, sp. zn. 68 To 138/2015, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 9 T 20/2014, tak, že podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněných R. D. a J. D. odmítají.

Z odůvodnění :

I. Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 8. 4. 2015, sp. zn. 9 T 20/2014, byli obvinění v bodech 1) a 2) uznáni vinnými tak, že R. D. organizátorstvím přečinu úvěrového podvodu podle § 24 odst. 1 písm. a) k § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku, a J. D. přečinem úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku, kterých se dopustili skutkem popsáním tak, že

1) obviněný R. D. dne 7. 9. 2011 v P. dovezl svou matku J. D. do prodejny společnosti VIP CAR, s. r. o., se sídlem P., (dále „společnost VIP CAR“), a tuto jako budoucí jednatelku společnosti POLARSPORT, s. r. o., se sídlem P., (dále „společnost POLARSPORT“) sjednal k tomu, aby uzavřela v tu dobu jako zástupce společnosti POLARSPORT na základě udělené generální plné moci ze dne 1. 9. 2011 D. B., do 23. 9. 2011 jedinou jednatelkou společnosti POLARSPORT, prostřednictvím zástupce společnosti VIP CAR smlouvu o úvěru se společností ESSOX, s. r. o., se sídlem Č.B., (dále „společnost ESSOX“), jejímž předmětem bylo poskytnutí úvěru ve výši 442.092 Kč na nákup osobního motorového vozidla tovární značky BMW řada 5 (E60) Diesel – 530d, v pořizovací ceně 499.000 Kč, s tím, že v žádosti o poskytnutí úvěru uvedla obviněná J. D. klamavé informace, že společnost POLARSPORT bude poskytnutý úvěr řádně hradit podle smluvních podmínek po dobu šedesáti měsíců ve výši 10.318 Kč splatných vždy k 7. dni každého kalendářního měsíce, přičemž prokázání solventnosti a ekonomické solidnosti společnosti POLARSPORT předložila falsum daňového priznání této společnosti k dani z příjmu právnických osob za zdaňovací období roku 2010 s výsledkem hospodaření ke dni 31. 12. 2010 v částce 543.418 Kč, které ji opatřil obviněný R. D., ačkoli ve skutečnosti společnost POLARSPORT takového zisku za předmětné zdaňovací období nedosahovala, neboť od konce roku 2007 nevyvíjela žádnou podnikatelskou činnost a byla ekonomicky nestabilní, přičemž poskytnutý úvěr byl účelově hrazen v šesti případech obviněným R. D. vkladem v hotovosti na bankovní účet, vedený u Komerční banky, a. s., majitele společnosti ESSOX, a to dne 10. 10. 2011

v částce 10.318 Kč, 23. 11. 2011 v částce 10.318 Kč, 19. 1. 2012 v částce 10.500 Kč, 30. 1. 2012 v částce 11.000 Kč, 22. 2. 2012 v částce 11.000 Kč a 12. 4. 2012 v částce 21.880 Kč, včetně akontace zaplacené při podpisu úvěrové smlouvy ve výši 100.000 Kč, kdy následně usnesením policejního orgánu ze dne 1. 10. 2013, sp. zn. KRPM-121788/TČ-2013-141281, ve znění usnesení Okresního státního zastupitelství v Prostějově ze dne 10. 10. 2013, sp. zn. ZT 206/2013, bylo poškozené společnosti ESSOX vydáno osobní motorové vozidlo tov. zn. BMW řada 5 (E60) Diesel – 530d,

2) R. D. dne 12. 9. 2011 v O. dovezl svou matku J. D. do pobočky prodejny společnosti STARCARS commerce, s. r. o., se sídlem podnikání Uničovská 248/35, Šternberk, IČ 28588002 (dále „společnost STARCARS“), a tuto jako budoucí jednatelku společnosti POLARSPORT sjednal k tomu, aby uzavřela v tu dobu jako zástupce společnosti POLARSPORT na základě udělené generální plné moci ze dne 1. 9. 2011 D. B., do 23. 9. 2011 jedinou jednatelkou společnosti POLARSPORT, prostřednictvím zástupce společnosti STARCARS smlouvu o úvěru se společností GE Money Auto, s. r. o., se sídlem Vyskočilova 1422/1a, Praha 4 – Michle, IČ 60112743 (dále „společnost GE Money Auto“), jejímž předmětem bylo poskytnutí úvěru ve výši 272.000 Kč na nákup osobního motorového vozidla tovární značky Volkswagen Transporter T5 Diesel, 2.5 TDI California Comfortline, v pořizovací ceně 330.000 Kč, s tím, že v žádosti o poskytnutí úvěru uvedla J. D. klamavé informace, že společnost POLARSPORT bude poskytnutý úvěr řádně hradit podle smluvních podmínek po dobu šedesáti měsíců ve výši 7.260 Kč splatných vždy k 12. dni každého kalendářního měsíce, přičemž k prokázání solventnosti a ekonomické solidnosti společnosti POLARSPORT předložila falsum daňového přiznání společnosti POLARSPORT k dani z příjmu právnických osob za zdaňovací období roku 2010 s výsledkem hospodaření ke dni 31. 12. 2010 v částce 543.418 Kč, které ji opatřil obviněný R. D., ačkoli ve skutečnosti společnost POLARSPORT takového zisku za předmětné zdaňovací období nedosahovala, neboť od konce roku 2007 nevyvíjela žádnou podnikatelskou činnost a byla ekonomicky nestabilní, přičemž poskytnutý úvěr byl účelově hrazen v pěti případech obviněným R. D. vkladem v hotovosti na bankovní účet, vedený u GE Money Bank, a. s., majitele společnosti GE Money Auto, a to dne 12. 10. 2011 v částce 7.260 Kč, dne 22. 11. 2011 v částce 7.260 Kč, dne 20. 1. 2012 v částce 15.538 Kč, dne 21. 2. 2012 v částce 7.500 Kč a dne 11. 4. 2012 v částce 16.300 Kč, čímž byla poškozené společnosti GE Money Auto způsobena škoda ve výši 218.142 Kč.

2. Za tyto přečiny byli obvinění odsouzeni tak, že obviněnému R. D. byl uložen podle § 211 odst. 4 za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku souhrnný trest odnětí svobody v trvání dvou roků a šesti měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří let. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce jednatele nebo člena kolektivního statutárního orgánu obchodních společností či družstev zřízených za účelem podnikání v trvání třiceti šesti měsíců. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byl zrušen výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Prostějově ze dne 29. 5. 2014, sp. zn. 2 T 3/2014, jakož i všechna rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Obviněný J. D. byl uložen podle § 211 odst. 4 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání jednoho roku, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání jednoho roku. Rozhodnuto bylo rovněž o náhradě škody.

3. Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci jako soud odvolací usnesením ze dne 28. 7. 2015, sp. zn. 68 To 138/2015, odvolání obviněných R. D. i J. D. podaná proti shora citovanému rozsudku podle § 256 tr. ř. jako nedůvodná zamítl.

II. Dovolání a vyjádření k nim

4. Proti tomuto usnesení soudu druhého stupně podali oba obvinění prostřednictvím téhož obhájce sice samostatná, avšak obsahově a zejména argumentačně shodná dovolání z důvodů podle § 265b

odst. 1 písm. g), l) tr. ř., v nichž oba nejprve podrobně uvedli obsah rozsudku soudu prvního, zopakovali obsahy svých řádných opravných prostředků a konstatovali reakci odvolacího soudu na ně. Shodně k usnesení odvolacího soudu zdůraznili, že se neztotožnili s tím, že považoval za jasný a prokázaný nepřímý úmysl u obou obviněných k trestným činům, pro které jsou stíháni.

5. Oba obvinění (J. D. na straně 9 až 12, R. D. na straně 11 až 14 svých dovolání) uvedli, že skutkový stav byl nalézacím soudem sice náležitě zjištěn, ale soud z něj vyvodil chybný právní závěr, jež nenapravit ani soud druhého stupně, který napadené rozhodnutí nalézacího soudu věcně nepřezkoumal. Odvolacímu soudu vytkli, že se nevypořádal ani s jedinou námitkou vznesenou v podaných odvoláních, ani s nesprávným odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2013, sp. zn. 6 Tdo 664/2013.

6. Obviněná J. D. uvedla, že odvolací soud prezentoval závěry učiněné soudem prvního stupně odlišně, pokud tvrdil, že soud prvního stupně nesprávně uzavřel, že svědkyně D. B. o nákupu vozidel nevěděla, neboť soud prvního stupně poukázal na existenci smlouvy o smlouvě budoucí, která měla zaručit, že obviněná nepřijde o investice do vozidel, kdežto odvolací soud učinil o této otázce jiný závěr.

7. Shodně oba dovolatelé též uvedli, že obviněná ve skutečnosti nebyla žadatelkou o úvěr, nýbrž tím byl její syn, tj. obviněný, který měl následně úvěry splácet, čímž si obviněná byla v okamžiku žádosti o úvěr zcela jistá, a proto v budoucnu sama úvěry také nesplácela. Závěr, že by byli pachateli uvedených trestných činů, oba obvinění od počátku popírali, na což však zejména odvolací soud nijak nereagoval, s argumenty jimi uvedenými v odvoláních se nevypořádal a namísto toho dovedl u obviněné nepřímý úmysl ve vztahu k přečinu úvěrového podvodu z okolností, které nastaly až po získání úvěru, z vývoje podnikání obviněného R. D. a způsobu, jakým mělo být s předmětnými vozidly nakládáno. Od tohoto závěru pak soudy nesprávně odvodily i zavinění obviněného jako organizátora.

8. Dovatelé však též poukázali i na to, že soudy učiněná skutková zjištění chybně vyhodnotily jako jednání fyzické osoby obviněné J. D. přesto, že ve skutečnosti žadatelkou o úvěr byla právnická osoba – společnost POLARSPORT, jejíž jedinou jednatelkou v době žádosti o úvěr a jejího vyřízení byla D. B., která dne 1. 9. 2011 udělila písemnou plnou moc k jednání za jmenovanou společnost obviněné. Teprve na základě tohoto zmocnění obviněná uzavřela obě úvěrové smlouvy za společnost POLARSPORT, na jejichž základě získala společnost POLARSPORT do vlastnictví předmětná dvě motorová vozidla. Uvedený čin proto nemohla spáchat obviněná jako fyzická osoba, a nemohla proto ani zamlčet podstatnou skutečnost v žádosti o úvěr. Pokud následně došlo k převodu obchodního podílu společnosti POLARSPORT z D. B. na obviněnou J. D., nemá tato skutečnost žádný vliv na změnu vlastnictví a užívání předmětných vozidel, na něž byl úvěr čerpán, stejně jako následný převod z obviněné na dalšího majitele společnosti POLARSPORT T. K.

9. Závěry, které v odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí odvolací soud učinil, jsou pro obviněné nepřijatelné, protože jde o spekulace, které nemají reálný podklad, a je v nich prezentován chybný závěr založený na nesprávné aplikaci práva, zejména však jde o nepochopení obchodně právních vazeb v rámci věcí týkajících se obchodních společností. Uvedená vozidla se nikdy nedostala mimo dispozici společnosti POLARSPORT, a proto obviněný R. D. nepovažoval za správný závěr soudu o tom, že obviněná měla v žádosti o úvěr zamlčet, resp. neuvést, že skutečným žadatelem o úvěr je obviněný R. D. Odvolacímu soudu oba vytkli, že dovedl povinnost osob zúčastněných na podnikání právnické osoby (zmocněnce právnické osoby a jejího syna) a nutnost nedůvěřovat předloženým podkladům. Obviněný vycházel z toho, že podle obchodního rejstříku společnost POLARSPORT v době projednávání trestné činnosti měla ve veřejně dostupných informacích zapsán základní kapitál od 24. 11. 1999 ve výši 8.120.000 Kč. Přitom tento soud ani neuvedl, z jakých jiných zdrojů měli obvinění stav společnosti zjišťovat a kde tyto informace měli ověřovat.

10. Podle obviněné J. D. soudy porušily zásady trestního řízení, protože skutkové nedostatky ve vztahu k objasnění existence smlouvy o smlouvě budoucí nenacházejí odraz v provedeném dokazování, a ty důkazy, které soudy provedly, hodnotily v její neprospěch.

11. Obvinění stejnými slovy též poukázali na to, že rozhodnutí odvolacího soudu je vadné zejména ve vztahu k prokázání zásadních skutečností týkajících se přímého či nepřímého úmyslu a že jeho závěry jsou v rozporu se zjištěným skutkovým stavem věci i ustanovením § 211 tr. zákoníku. V té souvislosti obvinění poukázali na nesprávnou úvahu soudů o nepoměru kupní ceny obchodního podílu a údajně deklarovaného hospodářského výsledku za rok 2010 uvedeného obviněnými v předloženém daňovém přiznání, když se podle obviněných jedná o záměnu dvou odlišných obchodněprávních ekonomických pojmů, jelikož hodnota obchodního podílu a výsledek činnosti společnosti nemají vzájemnou souvislost a bez dalšího nejsou propojovány. Obvinění zdůraznili význam obchodního podílu v roce 2011 a nárok na vyplacení zisku za předcházející rok, jakož i to, že s tímto ziskem nakládá společnost podle vlastního uvážení. Povinnost být obeznámen se stavem hospodaření a jmění obchodní společnosti pak už vůbec není možné požadovat po osobách, které nejsou účastny podnikání dané právnické osoby, nýbrž za ni jednájí pouze na základě zmocnění, resp. v pozici zmocněnkyně a jejího syna, jak tomu bylo v této trestní věci. Obvinění konstatovali, že z jiných než veřejných zdrojů se se skutečným stavem hospodaření společnosti POLARSPORT nemohli seznámit, a tudíž spoléhali na ujištění, kterého se jim dostalo od R. V. a M. B. o dobrých výsledcích společnosti. Učiněné právní závěry i odůvodnění napadených rozhodnutí tudíž extrémně odporují skutkovému stavu věci, když se soudy jednak nevypořádaly s odvolacími námitkami obviněných, a nesprávně posoudily a zjistily nepřímý úmysl u obou obviněných, ačkoli tento zde nebyl dán. Obviněná J. D. oproti obviněnému R. D. soudům navíc vytkla pouze to, že porušily základní zásady trestního řízení, když v úvahu přicházející skutkové nedostatky vztahující se ke smlouvě o smlouvě budoucí a účelu, za jakým jí byla udělena plná moc, vyložily zcela v její neprospěch.

12. Z těchto důvodů obvinění R. D. i J. D. navrhli, aby Nejvyšší soud podle § 265k tr. ř. zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 28. 7. 2015, sp. zn. 68 To 138/2015, i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 8. 4. 2015, sp. zn. 9 T 20/2014, v celém rozsahu a těmto soudům přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednaly a rozhodly.

13. K podanému dovolání se v souladu s § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřil státní zástupce působící u Nejvyššího státního zastupitelství, jenž s odkazem na povahu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. zdůraznil, že se v posuzované věci nejedná o případ, který by byl zatížen procesními vadami, jež by měly odraz v nesplnění zásad spravedlivého procesu. Zdůraznil, že důkazy byly hodnoceny v souladu s § 2 odst. 6 tr. ř. i zásadami formální logiky, přičemž odůvodnění rozhodnutí splňuje požadavky zakotvené v § 125 odst. 1 tr. ř. Závěry ohledně skutkových zjištění tak plně korespondují s provedeným dokazováním, žádnými vnitřními rozpory rozhodnutí netrpí, tím spíše rozpory extrémními, a proto při hodnocení správnosti vyslovené hmotněprávní kvalifikace lze vycházet ze skutkových závěrů, k nimž dospěly soudy dosud činné ve věci a které jsou vyjádřeny v tzv. skutkové větě výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně, případně dále rozvedeny a upřesněny v odůvodnění napadených rozhodnutí.

14. Podle státního zástupce soudy čin obviněných správně kvalifikovaly u obviněné jako přečin úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku a u obviněného jako organizátorství tohoto přečinu podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, protože ze skutkových zjištění vyplývá, že obviněná při sjednávání úvěrové smlouvy uvedla nepravdivé údaje, a způsobila tímto činem větší škodu, přičemž obviněný spáchání tohoto činu zosnoval a řídil. Za opodstatněnou nepovažoval ani námitku, že by se soudy ve věci činné nevypořádaly s výhradami obviněných či nedovodily u obviněných

úmyslné zavinění (strany 16 až 18 rozsudku okresního soudu a strany 5 až 7 usnesení krajského soudu), naopak zdůraznil, že se soudy uvedenou problematikou zabývaly i s ohledem na uplatněné výhrady dovolatelů. Za situace, kdy je zřejmé, že zjištěný skutkový stav vykazuje znaky shora uvedené trestné činnosti, označil za bezpředmětnou výtku obviněných o nepřiléhavosti okresním soudem zmiňované judikatury Nejvyššího soudu.

15. Námitku, že jednání obviněné bylo nesprávně vyhodnoceno jako jednání fyzické osoby, označil za nedůvodnou. Za trestnou činnost spáchanou ve sféře právnické osoby totiž zpravidla odpovídá konkrétní osoba fyzická, která svým jednáním naplnila skutkovou podstatu toho či onoho deliktu. Trestní odpovědnost obviněné tak nemůže být vyloučena tím, že v rozhodnou chvíli jednala na podkladě plné moci, tedy v pozici zmocněnce právnické osoby. Též nelze přehlédnout, že participace právnické osoby - společnosti POLARSPORT byla od počátku účelovým záměrem, který spáchání trestné činnosti umožnil.

16. Státní zástupce ze všech rozvedených důvodů navrhl obě podaná dovolání jako zjevně neopodstatněná podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnout.

17. Vyjádření Nejvyššího státního zastupitelství k dovoláním bylo zasláno obhájci obviněných k případné reakci, kterou však do okamžiku konání neveřejného zasedání o dovolání Nejvyšší soud neobdržel.

III. Přípustnost a další podmínky dovolání

18. Nejvyšší soud jako soud dovolací po zjištění, že dovolání obviněných R. D. a J. D. jsou přípustná [§ 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř.], byla podána osobami oprávněnými [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), posuzoval, zda označené důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. byly uplatněny v souladu s jejich zákonným vymezením, neboť jen dovolání, které je relevantně opřeno o některý z důvodů taxativně vypočtených v § 265b tr. ř., lze podrobit věcnému přezkoumání.

19. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je možné uplatnit, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení, aniž by byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Z těchto dvou zákonem vymezených alternativ je v projednávané věci, vzhledem k tomu, že rozhodnutí soudu prvního stupně a jemu předcházející řízení bylo přezkoumáno v souladu s § 254 odst. 1 tr. ř., a obvinění současně odkázali i na § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., zřejmé, že uvedený důvod obvinění použili v jeho druhé na výběr dané možnosti.

20. Dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Z tohoto právního vymezení plyne, že ve vztahu ke zjištěnému skutku je možné dovoláním vytýkat výlučně vady právní, tedy to, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoli o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu nelze proto přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, ani prověřovat úplnost provedeního dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., poněvadž tato činnost soudu spočívá v aplikaci procesních, a nikoliv hmotněprávních ustanovení. Vedle vad, které se týkají právního posouzení skutku, lze vytýkat též „jiné nesprávné hmotněprávní posouzení“. Rozumí se jím zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva.

21. Označený dovolací důvod musí být v dovolání skutečně obsahově tvrzen a odůvodněn konkrétními vadami, které jsou dovolatelem spatřovány v právním posouzení skutku, jenž je vymezen v napadeném rozhodnutí, a teprve v návaznosti na takové tvrzené a odůvodněné hmotněprávní pochybení lze vytýkat i nesprávná skutková zjištění, např. vztahující se k jiné právní kvalifikaci, která měla být podle dovolání použita. Nelze za naplnění uvedeného důvodu považovat takové výhrady obviněného, v nichž jsou tvrzeny pochybnosti o správnosti skutkových zjištění a s ohledem na obhajobu obviněného jinak hodnoceny důkazy již provedené, když na základě těchto skutkových vad je dovozováno, že obviněný se činu, jímž byl uznán vinným, nedopustil. V takovém případě nebyl materiálně, tedy ve skutečnosti uplatněn důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., spočívající v nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení, ale důvod jiný, a to pochybnosti o správnosti skutkových zjištění, který však v ustanovení § 265b tr. ř. pro podání dovolání není uveden [srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2002, sp. zn. 3 Tdo 68/2002 (uveřejněné pod č. NS 16/2002 - T 396), a ze dne 7. 8. 2002, sp. zn. 5 Tdo 482/2002 (uveřejněné pod č. NS 17/2002 - T 420)].

22. Podkladem pro posouzení správnosti právních otázek ve smyslu uvedeného dovolacího důvodu je zásadně skutkový stav zjištěný soudy prvního, příp. druhého stupně [srov. přiměřeně usnesení Ústavního soudu např. ve věcech ze dne 9. 4. 2003, sp. zn. I. ÚS 412/02, ze dne 24. 4. 2003, sp. zn. III. ÚS 732/02, ze dne 9. 12. 2003, sp. zn. II. ÚS 760/02, ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. III. ÚS 282/03 (U 23/31 SbNU 343), ze dne 15. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 449/03 (U 22/33 SbNU 445), aj.]. Důvodem dovolání ve smyslu tohoto ustanovení nemůže být samotné nesprávné skutkové zjištění, a to přesto, že právní posouzení (kvalifikace) skutku i jiné hmotněprávní posouzení vždy navazují na skutková zjištění vyjádřená především ve skutkové větě výroku o vině napadeného rozsudku a blíže rozvedená v jeho odůvodnění [srov. srovnávací materiál Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2004, sp. zn. Ts 42/2003 (uveřejněný pod č. 36/2004, s. 298, 299 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2002, sp. zn. 3 Tdo 68/2002 (uveřejněné pod č. 16/2002 - T 369 v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu)]. Tato zásada je však limitována případy, kdy dovolatel namítá porušení práva na spravedlivý proces v oblasti dokazování, neboť v takovém případě je na základě článků 4, 90 a 95 Ústavy České republiky vždy povinností Nejvyššího soudu řádně zvážit a rozhodnout, zda dovolatelem uváděný důvod je či není dovolacím důvodem [srov. stanovisko Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14 (ST 38/72 SbNU 599), uveřejněné pod č. [40/2014](#) Sb.].

23. Nejvyšší soud podle obsahu dovolání shledal, že obvinění v nich, byť vznesli výhrady i proti skutkovým zjištěním (zčásti, neboť v jiných pasážích dovolání zdůraznili, že výhrady proti skutkovým zjištěním nemají), nenamítali porušení práva na spravedlivý proces (např. extrémní nesoulad, zjevnou absenci srozumitelného odůvodnění rozsudku, kardinální logické rozpory, nehodnocení stěžejních důkazů nebo opomenuté důkazy atp.) [viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2000, sp. zn. II. ÚS 215/99 (N 69/18 SbNU 115), dále ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94 (N 34/3 SbNU 257), ze dne 30. 11. 1995, sp. zn. III. ÚS 166/95 (N 79/4 SbNU 255), nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 1. 2004, sp. zn. III. ÚS 376/03 (U 1/32 SbNU 451)]. Při absenci námitek týkajících se spravedlivého procesu Nejvyšší soud posuzoval výhrady obou obviněných v kontextu zásad vyplývajících ze zákonné dikce § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Je třeba uvést, že ta skupina obviněnými vytýkaných nedostatků, v níž poukazovali na to, že odvolací soud se nedostatečně a nesprávně vypořádal s jejich odvolacími námitkami, anebo že závěry odvolacího soudu jsou spekulativní a založené na úvahách stojících mimo výsledky provedení dokazování, či pokud se vyjadřovali proti učiněným skutkovým zjištěním výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně, neobsahuje žádné hmotněprávní námitky, ale obvinění jimi brojili proti soudu realizovanému procesnímu postupu. Tato část obou dovolání s označeným dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ale ani žádným jiným nekoresponduje, a Nejvyšší soud se těmito výhradami proto po věcné stránce nemohl zabývat.

24. Přes tento závěr považuje Nejvyšší soud za vhodné jen ve stručnosti k vytykaným skutečnostem zmínit, že v přezkoumávané věci soud prvního stupně vedl dokazování v dostatečném a nezbytném rozsahu, a provedl nejen výslech svědků (D. B., M. B., Ing. L. V., O. P., Bc. I. P., D. M., J. D., J. S.), ale také množstvím listinných důkazů (četl výpovědi P. K. a D. V., zprávy poškozených společností ESSOX, GE Money Auto, předávací protokoly, smlouvy o převodu obchodního podílu, kupní smlouvy, aj.), a tyto důkazy podrobně rozvedl i v odůvodnění svého rozsudku na stranách 4 až 16. Lze jen shrnout, že pokud obviněný tvrdil rozhodné okolnosti jinak, než jak vyplynulo z většiny označených důkazů, soud obě skupiny důkazů hodnotil v rámci zásady uvedené v § 2 odst. 6 tr. ř. (viz strany 16 až 19 téhož rozsudku). Především zohlednil tu část výpovědi obviněného (obviněná vypovídat odmítla), v níž na jedné straně svůj čin doznal, zejména když připustil, že právě on měl být faktickým příjemcem úvěru a také osobou, která měla úvěr skutečně splácet, avšak z důvodu, že by jako osoba vlastníci již tři nepříliš dobře prosperující obchodní společnosti na úvěr nedosáhl, a dále že po dobu 6 měsíců po změně majitele firmy POLARSPORT by nemohl na tuto společnost získat úvěr, a proto využil svoji matku, kterou vybavil krátkodobou plnou mocí opravňující ji k jednání za společnost POLARSPORT, jejíž novou jednatelkou se měla v dohledné době „papírově“ stát, aby smlouvu o úvěru za tuto společnost uzavřela ještě před převodem obchodního podílu a prodejem této společnosti (viz strany 4 až 7 rozsudku soudu prvního stupně). Nelze pominout ani způsob, jakým soud vyhodnotil obsah výpovědi svědkyně D. B. a dalších svědků, s jejichž výpověďmi její tvrzení korespondovala. Závěry, které o vině obou obviněných učinil soud prvního stupně, z podnětu odvolání obou obviněných přezkoumal odvolací soud, jenž právě s ohledem na námítky obviněných posuzoval jak správnost soudem prvního stupně učiněných závěrů, tak i opodstatněnost či důvodnost v řádných opravných prostředcích obviněnými uvedených námitek. Svě závěry o tom, že v postupech ani úvahách soudu prvního stupně nezjistil žádná, obviněnými vytykaná pochybení, rozvedl a vysvětlil. Z odůvodnění jeho usnesení plyne, že výhrady obviněných vznesené v odvolání zkoumal a své závěry, proč se s nimi neztotožnil, též náležitě vysvětlil zejména na stranách 5 až 8 přezkoumávaného usnesení. Lze jen připomenout, že zejména odvolací soud reagoval na námítky obviněných především na stranách 5 až 7, kde konkrétně rozvedl všechny potřebné skutečnosti. V té souvislosti se vypořádal primárně s otázkou subjektu trestného činu, a to zejména u obviněné, když vysvětlil, že nejednala při procesu uzavírání úvěrových smluv jako fyzická osoba, nýbrž jako zmocněnec právnické osoby, která se také stala vlastníkem předmětných automobilů, a že je trestně odpovědná za uvedený delikt ona, nikoliv právnická osoba. Odvolací soud zkoumal i správnost dalších závěrů, k nimž soud prvního stupně dospěl, a to ať výslovně k jednotlivým výhradám uvedeným v odvolání, anebo povšechně s tím, že jednotlivé dílčí závěry zasazoval do kontextu všech zjištěných skutečností. Neopomenul se věnovat ani subjektivní stránce u obou pachatelů, kterou dovodil v posledním odstavci na straně 7 svého rozhodnutí, kde zejména na základě celého průběhu všech jím rozvedených skutečností uzavřel, že obvinění jednali v jasném podvodném záměru, měli k tomu zřejmý motiv a konali tak minimálně ve formě nepřímého úmyslu. Odůvodnění tohoto usnesení se netýká jen obviněného R. D., ale soudem uváděné argumenty mají vztah i k obviněné J. D., což plyne zejména z obsahu úvah, jež odvolací soud v potřebné a dostačující míře v odůvodnění rozvedl a vysvětlil. Rovněž je třeba zdůraznit, že oba soudy řádně a přesvědčivě popsaly ve shodě s učiněnými skutkovými závěry, proč obviněný pro svůj záměr potřeboval novou obchodní společnost a z jakých důvodů nemohl úvěr čerpat na některou ze svých stávajících firem. Takový závěr je plně v kontextu všech do sebe zapadajících zjištěných a prokázaných okolností, za nichž se čin obviněných nejen odvíjel, ale vychází i z motivu, kterým byli obvinění ke spáchání trestných jednání vedeni (viz strany 6 a 7 přezkoumávaného usnesení).

IV. K dovoláním obecně

25. Ze všech uvedených důvodů je třeba zdůraznit, že výhrady, jež obvinění vznesli proti způsobu provedení dokazování a tomu, jak se především odvolací soud vypořádal s jejich odvolacími námítkami, nejsou důvodné. Naopak je třeba konstatovat, že hodnocení jednotlivých důkazů je plně

korespondující s pravidly vymezenými v § 2 odst. 5, 6 tr. ř. a § 125, § 134 tr. ř., provedené důkazy mají své vyústění a logické zakotvení ve skutkových zjištěních vyjádřených ve skutkové větě výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, napadená rozhodnutí obsahují racionální zhodnocení, jsou ucelená a reagují na všechna zjištění, jež se ve věci nabízela, ať již z výpovědí obviněných nebo svědků, či vyplynula z provedených listinných důkazů.

26. Z uvedených důvodů Nejvyšší soud neshledal v procesním postupu soudů obou stupňů obviněnými vytýkané vady, skutková zjištění soudy nižších stupňů učiněná považuje za správná s tím, že je pro ně dostatečný podklad v provedených důkazech i v odůvodnění přezkoumávaných rozhodnutí, a proto mohl na podkladě soudy zjištěného skutkového stavu posuzovat správnost právních úvah, proti nimž dovolatelé brojili. K části dovolání, jejichž důvodnost Nejvyšší soud posuzoval s ohledem na hlediska vymezená v důvodech podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., je třeba uvést, že obvinění na základě popsaného skutku vytýkali nesprávnost použité právní kvalifikace proto, že se nedopustili trestných činů, které jim jsou kladeny za vinu, což obviněná J. D. spojila s výhradou, že nemohla být vůbec stíhána jako fyzická osoba, když její jednání bylo činěno za společnost POLARSPORT, a oba shodně poukazovali na nedostatky v subjektivní stránce.

27. Obviněná J. D. byla uznána vinnou přečinem úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku, jehož se dopustí ten, kdo při sjednávání úvěrové smlouvy nebo při čerpání úvěru uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí a způsobí takovým činem větší škodu (podle § 138 odst. 1 tr. zákoníku škodu dosahující částky nejméně 50.000 Kč). Byla tedy hlavní pachatelkou uvedeného přečinu. Obviněný R. D. byl uznán vinným jako organizátor tohoto přečinu spáchaného matkou podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, jímž je ten, kdo úmyslně spáchání trestného činu jiného zosnoval nebo řídil. Pro účastenství v trestním zákoníku platí, že je vybudováno na zásadě akcesority účastenství, což je v obecné rovině závislost trestní odpovědnosti účastníka na trestní odpovědnosti hlavního pachatele. Organizátorství, návod a pomoc se posuzují jako účastenství podle § 24 tr. zákoníku jen tehdy, jestliže se pachatel hlavního trestného činu o něj alespoň pokusil. Z těchto důvodů je třeba se zabývat nejprve trestní odpovědností a činem kladeným za vinu obviněné J. D.

V. K dovolání obviněné J. D.

28. Podle učiněných skutkových zjištění se obviněná J. D. dopustila přečinu úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku činy v bodech 1) a 2) v zásadě tak, že poté, co ji obviněný R. D. dne 7. 9. 2011 a dne 12. 9. 2011 dovezl do prodejny s vozidly a jako budoucí jednatelku společnosti POLARSPORT ji sjednal k tomu, aby uzavřela v tu dobu jako zástupce společnosti POLARSPORT na základě udělené generální plné moci ze dne 1. 9. 2011 od D. B., do 23. 9. 2011 jediné jednatelky společnosti POLARSPORT, prostřednictvím zástupců prodávajících společností smlouvy o úvěru, v prvním případě se společností ESSOX, úvěrovou smlouvu, jejímž předmětem bylo poskytnutí úvěru ve výši 442.092 Kč na nákup osobního motorového vozidla tovární značky BMW v pořizovací ceně 499.000 Kč, v druhém případě se společností GE Money Auto, smlouvu o úvěru, jejímž předmětem bylo poskytnutí úvěru ve výši 272.000 Kč na nákup osobního motorového vozidla tovární značky Volkswagen Transporter v pořizovací ceně 330.000 Kč. V žádosti o poskytnutí těchto úvěrů uvedla klamavé informace, že společnost POLARSPORT bude poskytnutý úvěr řádně hradit podle smluvních podmínek, ač v rozporu s tím věděla, že tak bude činit její syn. Dále k prokázání solventnosti a ekonomické solidnosti společnosti POLARSPORT předložila falsum daňového přiznání této společnosti k dani z příjmu právnických osob za zdaňovací období roku 2010 s výsledkem hospodaření ke dni 31. 12. 2010 v částce 543.418 Kč, které ji opatřil obviněný R. D., ačkoli ve skutečnosti společnost POLARSPORT takového zisku za předmětné zdaňovací období nedosahovala, neboť od konce roku 2007 nevyvíjela žádnou podnikatelskou činnost a byla ekonomicky nestabilní, přičemž poskytnuté úvěry byly účelově hrazeny R. D. Tím vylákala úvěry v uvedených výších a

následně způsobila škodu představující zbytek hodnoty posléze zajištěného a vráceného opotřebovaného vozidla a v bodech 1) a 2) neuhrazených úvěrových spátek.

a) k subjektivní stránce

29. Na základě těchto skutkových zjištění soud prvního stupně dospěl k závěru, že obviněná znaky jí za vinu kladeného přečinu naplnila, protože se uvedených jednání dopustila při sjednávání úvěrové smlouvy, uvedla nepravdivé údaje, za něž se považují ty, které jsou sděleny, poskytnuty, doloženy apod., v úvěrové smlouvě samotné, ale i ty, které spočívají v úmyslném uvedení, sdělení nebo doložení některých z tzv. pomocných dokumentů v průběhu procesu sjednávání smlouvy [srov. přiměřeně stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2003, sp. zn. Tpjn 301/2003 (uveřejněné pod č. 6/2004-I. Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), a ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 8 Tdo 1268/2008 (uveřejněné pod č. 36/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek)]. Obviněná uvedený trestný čin naplnila i z hlediska subjektivní stránky, kterou soudy shledaly ve formě nepřímého úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, neboť věděla, že svým jednáním může způsobit vylákáním úvěru škodu poškozeným společnostem, a pro případ, že ji způsobí, byla s tím srozuměna, protože jako budoucí jediná společnice a jednatelka společnosti POLARSPORT zamlčela podstatnou povahu žádostí o úvěry, a to, že poskytnuté prostředky budou sloužit nikoliv společnosti, za niž vystupovala, ale jejímu synovi obviněnému R. D., tedy zamlčela v zásadě ten nejpodstatnější údaj (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2013, sp. zn. 6 Tdo 664/2013). Kromě toho při sjednávání úvěrových smluv předložila nepravdivé daňové přiznání k dani z příjmu právnických osob, které ji obstaral obviněný. Soud prvního stupně se i touto skutečností zabýval. Vycházel z toho, že obviněná byla přítomna na dvou prvních schůzkách týkajících se prodeje společnosti a následně i podepsala smlouvu o převodu obchodního podílu představující 100% účast společníka na obchodní společnosti POLARSPORT, a to za dohodnutou cenu ve výši 20.000 Kč. Právě tyto okolnosti soud vedly k závěru, že disproporce mezi výši daňového základu a cenou za převod společnosti byly tak nepoměrné, že i „obviněná J. D. musela být srozuměna s tím, že společnost, která od roku 2007 nevyvíjela již žádnou činnost a je prodávána za takto nízkou cenu, nemůže v žádném případě disponovat tak vysokými příjmy“ (viz stranu 16 až 17 rozsudku soudu prvního stupně). Odvolací soud se činem obviněné, jakož i jejím úmyslem rovněž zabýval, a jen pro úplnost lze odkázat na stranu 7 jeho usnesení, kde konstatoval závěr o promyšlenosti celého jednání, o němž svědčí i fakt, že obviněná J. D. udělila po nabytí svého obchodního podílu a jednatelství ve společnosti plnou moc k dalším jednáním za společnost POLARSPORT svému synovi – obviněnému R. D. (viz stranu 7 usnesení odvolacího soudu).

30. Nejvyšší soud se s těmito závěry soudu prvního stupně ztotožnil, protože podle skutkových zjištění je zřejmé, že obviněná naplnila znaky přečinu úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku, neboť vědomě, se záměrem vylákat od obou společností finanční prostředky na poskytnutí vozidel, v žádostech o úvěr uváděla skutečnosti, které nebyly pravdivé, a o účelovosti tohoto svého počínání a o uvádění nepravdivých podkladů věděla.

31. Nejvyšší soud k otázce zavinění obviněné J. D. doplňuje, že všechny rozhodné souvislosti, včetně záměru jejího syna vylákat uvedeným způsobem úvěry na vozidla, jí byly známé. Sepisovala žádosti o úvěr a aktivně se účastnila všech procedur s tím souvisejících, prokazatelně na základě jednání, která jejímu trestnému činu předcházela, zejména převodu obchodního podílu a prodeji společnosti, který se uskutečnil dne 23. 9. 2011, tj. asi 2 týdny po spáchání činu, i ona věděla, že společnost POLARSPORT nevykazuje již několik let žádnou aktivní podnikatelskou činnost, pouze rozprodává zbytky skladových zásob, věděla i o tom, jaká byla hodnota obchodního podílu představujícího 100% z celkového podílu ve společnosti ve výši 20.000 Kč. Rovněž věděla, že žádnou výrobu či jiný podnikatelský záměr se společností POLARSPORT, jejíž se stala jednatelkou, nemá. Pokud za této situace obviněná na základě pokynů svého syna obviněného R. D. podepsala žádosti, resp. smlouvy o

úvěru, v nichž nepravdivě uvedla, že žadatelem a příjemcem úvěru je společnost POLARSPORT, jejímž jménem na základě plné moci ze dne 1. 9. 2011 jedná, ačkoli věděla, že ona sama jako její budoucí jednatelka ani společnost POLARSPORT nedisponuje dostatečnými finančními prostředky k hrazení splátek úvěrů, nýbrž přistoupila na to, že úvěr bude hradit její syn obviněný R. D., konala tak s vědomím, že uvádí nepravdivé údaje a v budoucnu tudíž může nastat situace, kdy splátky nebudou hrazeny. Je totiž zřejmé, že nebylo v možnostech obviněné J. D. a od počátku nebylo ani jejím úmyslem hradit splátky jednotlivých úvěrů, k čemuž se však přesto při vědomí své vlastní finanční situace i stavu jmění a hospodaření společnosti POLARSPORT jménem této společnosti na základě pokynů a příslibů svého syna podpisem úvěrových smluv zavázala.

b) k jednání fyzické osoby

32. Uvedené závěry Nejvyššího soudu, které korespondují s těmi, jež učinily soudy nižších stupňů v přezkoumávaných rozhodnutích, svědčí u obviněné J. D. o její trestní odpovědnosti jakožto fyzické osoby, neboť to, že se činu dopustila ona, a nikoliv pouze právnická osoba společnost POLARSPORT, za niž na základě plné moci jednala, vyplývá ze všech závěrů a úvah soudů obou stupňů.

33. Nejvyšší soud však připomíná, že trestní odpovědnost obviněné by nevylučovala okolnost, že by byla trestně odpovědná jako právnická osoba i společnost POLARSPORT, protože podle ustanovení § 9 odst. 3 zákona č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění účinném do 1. 12. 2016 (dále „t. o. p. o.“) trestní odpovědností právnické osoby není dotčena trestní odpovědnost fyzických osob uvedených v § 8 odst. 1 t. o. p. o. a trestní odpovědností těchto fyzických osob není dotčena trestní odpovědnost právnické osoby. Byl-li trestný čin spáchán společným jednáním více osob, z nichž alespoň jedna je osoba právnická, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama. Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim nevychází z akcesority trestní odpovědnosti právnické osoby, a proto ji neváže na trestní odpovědnost konkrétní fyzické osoby, jejíž jednání je právnické osobě přičítáno. Podmínkou však na druhé straně není, že by nebylo možno postihnout pachatele – fyzickou osobu za spáchaný trestný čin (srov. ŠÁMAL, P., DĚDIČ, J. a kol. Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 235). I přes tuto skutečnost, podle níž by i v případě, že je zjištěna a prokázána trestní odpovědnost obviněné J. D. jako fyzické osoby, na této její trestní odpovědnosti případná trestní odpovědnost jmenované právnické osoby nic nezměnila, jen z tohoto důvodu, že by zmíněná okolnost mohla mít význam pro vymezení míry zavinění obviněné, eventuálně by se mohla promítnout do výše trestu, považuje Nejvyšší soud za vhodné uvést následující skutečnosti:

34. Veškerá zjištění, jež soudy řádně ve svých rozhodnutích rozvedly a vysvětlily, lze shrnout tak, že oba obvinění jmenované právnické osoby toliko zneužily ke svým nekalým osobním úmyslům ve snaze se na její úkor obohatit. Nelze se z uvedených důvodů domáhat trestní odpovědnosti společnosti POLARSPORT, přestože podle § 7 t. o. p. o., je úvěrový podvod trestným činem, jehož se může právnická osoba dopustit. Podle § 8 odst. 1 písm. a) t. o. p. o., je trestným činem spáchaným právnickou osobou protiprávní čin spáchaný jejím jménem nebo v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, jednal-li tak statutární orgán nebo člen statutárního orgánu, anebo jiná osoba, která je oprávněna jménem nebo za právnickou osobu jednat [další alternativy uvedené v písmenech b) až d) tohoto ustanovení na projednávanou věc nedopadají]. Podle § 8 odst. 2 t. o. p. o. lze právnické osobě přičítat spáchaní trestného činu uvedeného v § 7 citovaného ustanovení, jestliže byl spáchaný jednáním orgánů právnické osoby nebo osob uvedených v odstavci 1 písmenech a) až c) § 8 t. o. p. o.

35. Ve smyslu ustanovení § 8 odst. 2 t. o. p. o. je trestní odpovědnost konstruována tak, že je založena na přičitatelnosti trestného činu právnické osobě, což je třeba považovat za zvláštní odpovědnost za zavinění u právnické osoby odlišnou od pojmu viny (zavinění) u fyzické osoby. Posuzujeme-li v projednávané trestní věci jednání obviněné J. D., které jednala za společnost

POLARSPORT na základě generální plné moci, která jí byla udělena tehdejší jedinou jednatelkou této společnosti D. B., byla ve smyslu § 8 odst. 1 písm. a) t. o. p. o. osobou oprávněnou jednat jménem této společnosti, neboť podle § 31 odst. 1, 2 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013, je možné se při právním úkonu dát zastoupit fyzickou nebo právnickou osobou. Zmocnitel udělí za tímto účelem plnou moc zmocněnci, v níž musí být uveden rozsah zmocněncova oprávnění. Při plné moci udělené právnické osobě vzniká právo jednat za zmocnitele statutárním orgánem této osoby nebo osobě, které tento orgán udělí plnou moc [obdobně nyní podle § 441 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále „zák. č. [89/2012](#) Sb.“)].

36. Vzhledem k tomu, že plná moc udělená D. B. byla obviněné poskytnuta „k zastupování jednatele v záležitostech firmy“ (č. l. 5, 112), není pochyb o tom, že obviněná J. D. byla na základě této plné moci, jakožto jednostranného právního úkonu, jenž osvědčuje existenci dohody o zastoupení D. B. jakožto jednatelky právnické osoby POLARSPORT, oprávněna jednat za uvedenou právnickou osobu, protože jí plnou moc udělila právnická osoba zapsaná v obchodním rejstříku a zmocnila ji v té době jediná jednatelka této společnosti D. B. ke všem právním úkonům, a to jako fyzickou osobu. Obviněná tedy jednala za právnickou osobu a její jednání mělo právní účinky přímo pro tuto právnickou osobu, a proto by při splnění všech dalších podmínek mohlo být její jednání přímo přičítáno právnické osobě [srov. § 8 odst. 2 písm. a) t. o. p. o.].

37. Přičitatelnost spáchání trestného činu jinou osobou jednajícím jménem právnické osoby spočívající ve spáchání trestného činu znamená, že je lze přičíst právnické osobě vždy, jednala-li některá z uvedených osob jménem právnické osoby nebo z takového jednání měla daná právnická osoba prospěch nebo uvedená osoba jednala v rámci činnosti právnické osoby. Jde o typickou přičitatelnost právnické osobě založenou pouze na jednání některé z uvedených osob vykonávajících řídicí nebo kontrolní činnost na základě svého postavení v právnické osobě nebo sice bez takového postavení, ale při rozhodujícím vlivu na její řízení, kdy postačí zaviněný protiprávní čin takové osoby. Jednání osoby uvedené v § 8 odst. 1 písm. a), b) nebo c) t. o. p. o. se právnické osobě přičítá bez dalšího přímo a od jednání této osoby se odvozuje naplnění všech znaků některého trestného činu vyjmenovaného v § 7 t. o. p. o. právnickou osobou, a to včetně zavinění (srov. ŠÁMAL, P., DĚDIČ, J. a kol. Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 190 až 198).

38. Proto, aby mohlo být jednání obviněné J. D. přičítáno společnosti POLARSPORT a aby za jednání kladené jí za vinu nesla trestní odpovědnost tato právnická osoba, nestačí, že jde o protiprávní čin uvedený v § 7 t. o. p. o., že byl spáchán buď jménem právnické osoby a osobou uvedenou v § 8 odst. 1 písm. a), b), c) nebo d) t. o. p. o., ale musí být přičitatelný této právnické osobě podle § 8 odst. 2, 3, popř. 4 t. o. p. o., což znamená mimo uvedené podmínky, že jde o takové jednání fyzické osoby, které svým obsahem a smyslem je jednáním této právnické osoby. Pro vyvození trestní odpovědnosti právnické osoby postačí naplnění i jen jednoho z požadovaných vztahů právnické osoby k jednání některé z uvedených osob, tedy jejím jménem nebo v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, neboť tyto jsou zde uvedeny alternativně (arg. „nebo“). Vzhledem k tomu, že však všechny tyto korektivní znaky jsou stanoveny k vyloučení excesů jednajících osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a), b), c) nebo d) t. o. p. o., je třeba je vykládat spíše restriktivně, a to s přihlédnutím ke smyslu a účelu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (srov. ŠÁMAL, P., DĚDIČ, J. a kol. Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 190 až 191). Obdobně srov. i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 5 Tdo 819/2013, nebo ze dne 4. 11. 2015, sp. zn. 7 Tdo 1199/2015). Za přičitatelné právnické osobě však nelze považovat, případy, kdy jednajícím osoba spáchá protiprávní čin sice fakticky jménem právnické osoby nebo v rámci její činnosti, ale takový čin je spáchán na úkor této právnické osoby, tak jak tomu bylo v projednávaném případě. V takovém případě jistě není smyslem zákona, aby byla vůči právnické osobě uplatňována trestní odpovědnost, a to přesto, že jinak jistě platí obecný princip, že právnická osoba odpovídá za

volbu osob oprávněných za ni jednat, jakož i osob, které za ní jednají, je nutné zvažovat zejména povahu činu a záměr osoby, jednání za právnickou osobou v rámci trestného jednání, které by jí mělo být přičítáno, a to zejména při posuzování takových excesů za ni jednajících osob. V takovém případě je třeba uplatnit zásadu, že pokud byl čin v zásadě spáchán proti zájmům právnické osoby nebo na její úkor, nelze dovodit trestní odpovědnost takto poškozené právnické osoby, ale bude uplatněna pouze trestní odpovědnost osoby jednající.

39. Právě v této posuzované věci se jedná o takový případ, kdy byla zneužita právnická osoba ke zcela subjektivním kriminálním zájmům obviněných fyzických osob, a došlo k tomu, že takový čin spáchali na úkor této právnické osoby, již uvedli do situace, kdy odpovídala za škodu, kterou podvodným vylákáním úvěru způsobili a k jejímuž splácení tuto společnost zavázali. V přezkoumávané věci obviněná J. D., ač jednala jako osoba uvedená v § 8 odst. 1 písm. a) t. o. p. o. na základě plné moci udělené jí statutárním orgánem obchodní společnosti, společnost POLARSPORT pouze zneužila k realizaci záměrů a cílů svého syna - obviněného R. D., který celý čin zorganizoval. Uvedené záměry nejen, že nebyly v zájmu, ale ani se netýkaly činnosti této právnické osoby ve smyslu § 8 odst. 1 t. o. p. o., nýbrž byly i v rozporu se zájmy jednatelky této společnosti D. B., u níž obvinění vyvolali zdání, že obviněná hodlá začít s aktivní přípravou svých podnikatelských záměrů, což však byla zcela klamavá záminka. Takový záměr obviněná nikdy neměla, a proto v žádosti o úvěr, byť sjednáváný jménem této společnosti, uvedla podklady a informace, které byly zcela v rozporu s realitou. V důsledku tohoto jednání byla společnost POLARSPORT sama ohrožena způsobením škody představující neuhrazené splátky úvěrů, k nimž ji obviněná jednající na základě pokynů obviněného bez vědomí jednatelky společnosti POLARSPORT (i když na základě jí udělené, avšak svým způsobem rovněž podvodně vylákané plné moci) zavázala. Jednalo se tedy objektivně o jednání stojící zcela mimo jakékoliv podnikatelské či jiné aktivity uvedené právnické osoby, neboť sledovalo pouze osobní zájem fyzických osob, které tuto společnost k jeho realizaci zcela vědomě a záměrně zneužily.

40. Ze všech těchto důvodů, které Nejvyšší soud v bodě IV. tohoto rozhodnutí rozvedl, je třeba k výhradám uplatněným obviněnou J. D. v dovolání shrnout, že neshledal žádné vady, které by svědčily o tom, že jde o osobu, která by byla neopodstatněně vedena k trestní odpovědnosti za čin, jenž jí je kladen za vinu, protože naplnila po všech stránkách znaky přečinu úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku, a to nejen po stránce objektivní, ale i z hlediska zavinění, které soudy zcela správně shledaly ve formě nepřímého úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku.

VI. K dovolání obviněného R. D.

41. Obviněný R. D. byl oběma soudy nižších stupňů uznán vinným skutky ve výroku rozsudků soudů obou stupňů rovněž popsány pod body 1) a 2), jimiž byl uznán vinným organizátorstvím přečinu úvěrového podvodu podle § 24 odst. 1 písm. a) k § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku, jež spáchala obviněná J. D., jak bylo shora uvedeno, a to jednáním, které ve vztahu k němu v zásadě spočívalo v tom, že v bodě 1) i 2) dovezl svou matku J. D. do provozoven prodávajících společností VIP CAR a společnosti STARCARS, a jako budoucí jednatelku společnosti POLARSPORT ji sjednal k tomu, aby uzavřela v tu dobu jako zástupce společnosti POLARSPORT na základě udělené generální plné moci ze dne 1. 9. 2011 od D. B., do 23. 9. 2011 jediné jednatelky společnosti POLARSPORT, prostřednictvím zástupce společnosti VIP CAR a společnosti STARCARS smlouvy o úvěru se společnostmi ESSOX, jejímž předmětem bylo poskytnutí úvěru ve výši 442.092 Kč na nákup osobního motorového vozidla tovární značky BMW v pořizovací ceně 499.000 Kč, a společností GE Money Auto, o poskytnutí úvěru ve výši 272.000 Kč na nákup osobního motorového vozidla tovární značky Volkswagen v pořizovací ceně 330.000 Kč. Proto, aby mohly být uvedené úvěry poskytnuty, zajistil, aby nepravdivě uvedla, že společnost POLARSPORT bude vyplacené úvěry řádně hradit podle smluvních podmínek. K prokázání solventnosti a ekonomické solidnosti společnosti POLARSPORT též zajistil podklady, jež obviněná předložila, a to falsum daňového přiznání této společnosti k dani z příjmu právnických osob

za zdaňovací období roku 2010 s výsledkem hospodaření ke dni 31. 12. 2010 v částce 543.418 Kč, které ji opatřil, ačkoli ve skutečnosti společnost POLARSPORT takového zisku za předmětné zdaňovací období nedosahovala. Sám zaplatil část splátek.

42. K takto zjištěnému trestnému jednání obviněného R. D. soud prvního stupně v odůvodnění přezkoumávaného rozsudku konstatoval, že trestná činnost obviněného spočívala v tom, že celou trestnou činnost obviněné jednak naplánoval, sjednal svoji matku k tomu, aby o úvěry požádala, udělil jí k tomu pokyny a obstaral jí i potřebné podklady. Přitom jednal uvedeným způsobem, ač věděl, že společnost POLARSPORT je fakticky od roku 2007 nečinná, bez zaměstnanců, bez majetku a že zápis o výši základního jmění tak nemůže v roce 2011 odpovídat realitě. Navíc společnost byla kupována za cenu 20.000 Kč, což bylo ve velkém nepoměru se základem daně ve výši 543.418 Kč deklarovaným ve falzu daňového přiznání za rok 2010. Z těchto skutečností soud prvního stupně dovedl, že obviněný musel být srozuměn s tím, že společnost v žádném případě nemůže dosahovat takových zisků (viz stranu 19 rozsudku soudu prvního stupně).

43. Odvolací soud v reakci na konkrétní námitky obviněného se právě otázkou právního posouzení činu obviněného včetně zavinění zabýval. Jen pro stručnost lze poukázat na strany 6 až 7 přezkoumávaného usnesení, kde soud popsal, že obviněný své rozhodnutí nakoupit uvedeným způsobem vozidla učinil dříve, než začal tento plán a organizaci trestného jednání realizovat. Obsah dokumentů, jež převzal jako podklady pro úvěr, které se týkaly společnosti POLARSPORT, ho nezajímaly, protože se s nimi vůbec neseznámil, o stavu společnosti nic nevěděl, a ani si ve vztahu k ní nic neověřoval, jak i sám ve své výpovědi připustil. Účetnictví této společnosti ani nezkoumal, ani neměl k dispozici její účetní závěrku. O hospodářských výsledcích jmenované společnosti mu nemohl ani říci syn jednatelky M. B., který nejen podle jeho výpovědi, ale i podle slov obviněného o nich nic nevěděl. Rovněž i odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že obviněný jednal v daném případě přinejmenším ve formě úmyslu nepřímého, neboť si musel být vědom, že když o ekonomickém stavu této firmy nic neví, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn. Čin obviněného považoval za ryze účelové obcházení zákona, protože obviněný, aniž by v nově nabyté společnosti začal fakticky vyvíjet jakoukoli podnikatelskou činnost, zajistil, aby byla společnost v krátkém časovém horizontu prodána obviněnou J. D. třetí osobě, a to včetně vozidel, k jejichž koupi sloužily předmětné úvěry, ačkoli oba obvinění věděli, že tato vozidla nesmí předat či převést na další třetí osobu. Odvolací soud rozvedl i další souvislosti dokazující, že obviněný zosnoval a připravil celý plán, jak získat úvěr proto, aby si zajistil možnost zakoupit pro své účely hodnotná vozidla, a že celá tato jeho organizace činu, spočívala zcela záměrně na tom, že k ní využije své matky, která byla ochotna se uvedeného činu pod jeho vedením dopustit a byla ochotná podle jeho plánu postupovat.

44. Nejvyšší soud, který považoval právní závěry soudů nižších stupňů i ve vztahu k činu obviněného R. D. za správné, jen pro úplnost shrnuje a doplňuje ke shora již uvedenému následující skutečnosti:

45. Účastenství je vybudováno na zásadě akcesority účastenství, což je v obecné rovině závislost trestní odpovědnosti účastníka na trestní odpovědnosti hlavního pachatele. Organizátorství, návod a pomoc se posuzují jako účastenství podle § 24 tr. zákoníku, jen jestliže se pachatel hlavního trestného činu o něj alespoň pokusil (účastenství na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu). Hlavním trestným činem se míní trestný čin pachatele, ke kterému organizátorství, návod nebo pomoc směřovaly. Hlavním pachatelem trestného činu se rozumí pachatel trestného činu, k němuž směřovala některá z forem účastenství. K naplnění objektivní stránky účastenství ve formě organizátorství podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku se vyžaduje, aby organizátor zosnoval nebo řídil spáchání trestného činu. Zosnování trestného činu je činnost, která spadá do stadia před spácháním trestného činu a spočívá zejména v iniciování dohody o spáchání trestného činu, ve vymyšlení plánu jeho spáchání, ve vyhledání osob, které se na něm budou podílet, v zajišťování jejich

vzájemného styku, v rozdělení úkolů jednotlivým osobám, v zajištění odbytu výtěžku ze zamýšleného trestného činu apod. Řízení trestného činu je činnost, která spadá do stadia páčání trestného činu a jejíž podstatou jsou typicky úkony spočívající zejména v usměrňování osob podílejících se na trestném činu, ve vydávání pokynů těmto osobám, ve vyžadování, aby tyto osoby splnily vydané pokyny apod. [srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 9. 2009, sp. zn. 7 Tdo 1009/2009 (uveřejněné pod č. 52/2010-I. Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek)].

46. Na podkladě skutkových zjištění, jež soud prvního stupně učinil, dospěly oba soudy k závěru, že činnost obviněného spočívala v tom, že zosnoval a řídil čin, který realizovala jeho matka. Je organizátorem, který se na spáchání trestného činu podílel rozhodujícím (dominantním) způsobem, aniž by se ho přímo účastnil jako spolupachatel. Zosnoval jej, protože jej nejen inicioval, dohodl se s matkou o spáchání trestného činu, ale i vymyslel a vypracoval plán jeho spáchání, vyhledání osob, které by se na něm podílely, zajišťoval jejich vzájemný styk, rozděloval úkoly, zajišťoval další úkony s touto trestnou činností související. Obviněný též řídil celý průběh trestného činu, protože činil úkony spočívající v usměrňování všech osob na trestné činnosti se podílejících a vydával konkrétních pokyny těmto osobám a vyžadoval jejich splnění apod.

47. K subjektivní stránce účastenství je vhodné uvést, že předpokládá úmysl směřující k účasti ve formě organizátorství, návodu nebo pomoci na konkrétním úmyslném trestném činu (čin musí být konkretizován individuálními rysy, nikoli jen znaky skutkové podstaty). Může jít i o úmysl nepřímý, neboť zde platí po subjektivní stránce tolik, co platí o úmyslných trestných činech vůbec. Podle ustanovení § 24 odst. 2 tr. zákoníku, na trestní odpovědnost a trestnost účastníka se užije ustanovení o odpovědnosti a trestnosti pachatele, jestliže trestní zákon nestanoví něco jiného, a proto je třeba i na účastníka vztáhnout § 17 tr. zákoníku, podle něhož pro přičítání okolností, které podmiňují použití vyšší trestní sazby, postačí v podstatě nedbalost (srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1-139. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 345, 347).

48. S těmito obecnými hledisky čin obviněného, jež mu je kladen za vinu, plně koresponduje a soudy nižších stupňů se jím po všech stránkách též zabývaly, jak na to bylo již výše ve stručnosti poukázáno, v širších souvislostech však lze na konkrétní partie přezkoumávaných rozhodnutí pro jejich správnost pouze odkázat.

49. Nejvyšší soud jen pro úplnost navíc uvádí, že vědomost obviněného R. D. o skutečné ekonomické situaci společnosti POLARSPORT je kromě soudy rozvedených okolností objektivní povahy zřejmá a dovoditelná rovněž z povahy podkladů, jež své matce dodal pro vylákání úvěru. Je proto vhodné zejména k námitkám obviněného poukázat na ustanovení § 21a odst. 1 zákona č. [563/1991](#) Sb., o účetnictví, ve znění účinném v době spáchání činu, ve znění účinném od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2011 (dále „zákon č. [563/1991](#) Sb.“), o způsobech zveřejňování účetních jednotek, podle kterého s ohledem na povahu společnosti POLARSPORT jako účetní jednotky podle § 1 odst. 2 písm. a) zákona č. [563/2019](#) Sb., byla tato společnost povinna účetní uzávěrku i výroční zprávu, zveřejnit v rozsahu, v jakém jimi byla sestavena (§ 18 odst. 3 cit. zákona). V ustanoveních § 21a odst. 2 až 7 zákona č. [563/1991](#) Sb. jsou uvedeny další povinnosti této otázky se týkající. Za zveřejnění účetní závěrky se v případě společnosti s ručením omezeným, o niž se v posuzované věci jedná, považovalo i v době spáchání činu [§ 34 odst. 1 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku, v tehdy platném znění (dále „obchodní zákoník“)] vložení účetní závěrky do sbírky listin obchodního rejstříku ve smyslu § 38i odst. 1 písm. c) obchodního zákoníku.

50. Z těchto ustanovení plyne, že obviněný s ohledem na informace, které mohl ke společnosti POLARSPORT objektivně zjistit a z obchodního rejstříku ověřit, že záznamů, které v něm byly v době činu dostupné, si mohl ověřit, že poslední účetní závěrka byla vložena do sbírky listin společnosti POLARSPORT za rok 2007 (obviněný se však trestné činnosti dopustil v roce 2011). To jednoznačně

svědčí o tom, že pokud za další roky nebyly účetní závěrky do sbírky listin vkládány, tato společnost od uvedeného data fakticky žádnou obchodně-podnikatelskou činnost nevyvíjela. Tyto okolnosti odpovídají i skutečností, které o povaze a způsobu ukončování činnosti uvedené společnosti popsala svědkyně D. B. (srov. stranu 7 rozsudku soudu prvního stupně). Kromě toho, jak na to oba soudy nižších stupňů správně poukázaly, byla trestná činnost obviněného z hlediska jeho úmyslného zavinění objasněna i na základě dalších souvislostí, které soudy ve svých rozhodnutích dostatečně podrobně a přesvědčivě s odkazem na důkazy, z nichž subjektivní stránku dovodily, objasnily a vysvětlily.

51. Nejvyšší soud na tyto pasáže přezkoumávaných rozhodnutí pro stručnost již jen odkazuje a podotýká, že obviněný R. D. jednal záměrně s cílem získat pod nepravdivým tvrzením peníze z úvěrů k financování koupě automobilů, o čemž svědčí i to, že s cílem vzbudit dojem solventnosti a vážně míněného zájmu úvěr nejen vyčerpat, ale také jej řádně splácet, uhradil akontaci a několik prvních splátek, a poté s placením přestal v úmyslu úvěry již dále nesplácet, načež obviněná J. D. poté, co se stala jednatelkou společnosti, fakticky převedla společnost POLARSPORT se vším jejím majetkem, včetně předmětných automobilů, 7 měsíců po jejím nabytí (dne 23. 4. 2012) na další subjekt - T. K. (č. l. 240, 241), ačkoli ve smyslu článku B) bodu 2. písm. c) Obchodních podmínek Smlouvy o úvěru společnosti ESSOX (č. l. 10) a bodu 4. Všeobecných obchodních podmínek smlouvy o úvěru společnosti GE Money Auto, Verze 9/2011 (č. l. 128) nebyla k takovému kroku oprávněna. Obchodní společnost POLARSPORT obvinění tedy zcela zjevně pouze zneužili ke svým nekalým podvodným záměrům.

52. S ohledem na výše uvedená zjištění je zřejmé, že soudy nepochybily, pokud v jednání obviněného R. D. shledaly organizátorství tohoto přečinu podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, kterého se dopustil minimálně v nepřímém úmyslu, a to i k okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby podle odstavce 4 § 211 tr. zákoníku, protože ve stejném úmyslu obviněný realizoval svůj záměr k uvedené hodnotě výše úvěrů i ceny automobilů, s níž byl ještě předtím seznámen (viz § 17 tr. zákoníku), neboť věděl, že svým jednáním může porušit či ohrozit zájem chráněný trestním zákonem a pro případ, že takové porušení či ohrožení způsobí, byl s tím srozuměn.

VII. Závěr

53. Na základě všech těchto úvah a závěrů Nejvyšší soud k oběma dovoláním shledal, že nejsou důvodná, protože neshledal existenci obviněnými vytýkaných vad.

54. Vzhledem k tomu, že dovolání obviněných R. D. i J. D. Nejvyšší soud zčásti posuzoval z hledisek dopadajících na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. (v té souvislosti není rozhodné, že část námitek s tímto důvodem nekořespondovala), a šlo o závěry, jež mohl učinit jen na podkladě spisového materiálu a obsahu napadených rozhodnutí, z nichž byla bez potřeby hlubšího zkoumání věci nebo provádění důkazů, nedůvodnost dovolání zřejmá, obě tato dovolání odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněná.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)

- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)